

UDC 005.32:004](477)
DOI: 10.24025/2306-4420.1(74).2025.326277

JEL Classification Code: L15, M15
Article's History:
Received: 03.02.2025; Revised: 07.02.2025; Accepted: 10.02.2025.

Olena Prygođiuk*

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Cherkasy State Technological University
18006, 460 Shevchenko Blvd., Cherkasy, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-4706-391X>

Self-management in the development system of Ukrainian IT enterprises: quality of decision-making and image

Abstract. The article examines the role of self-management in the system of Ukrainian IT enterprises development, its impact on the quality of managerial decision-making and the formation of a corporate image. It is determined that effective self-management contributes to increased labour productivity, strategic planning, development of personnel competencies and optimisation of internal management processes. The world IT industry rankings, which assess the level of information and intellectual progress of countries, are considered. The analysis of Ukraine's positions in these rankings makes it possible to assess the effectiveness of self-management in the IT sector and identify areas for improving management practices. The research methodology is based on a combination of theoretical analysis of scientific approaches to self-management, comparative analysis of international ratings of the digital economy and empirical research on the success of Ukrainian IT companies. The article examines the importance of self-management as a key tool for the development of a specialist and increase in the competitiveness of IT enterprises. Self-management is defined as a modern management technology that promotes targeted growth of intellectual and physical capital in conditions of rapid changes in the information space and uncertainty of the market environment. It is established that the attitude to self-management is an indicator of the maturity of the company's management and a factor in the formation of its corporate image. A logical-structural model of procedures for improving the image of IT companies based on systematic implementation of self-management technologies is proposed. Key management procedures that affect the efficiency of personnel work and the perception of the company by external stakeholders are identified. It is substantiated that consistent implementation of self-management measures provides the company with strategic advantages, increases the trust of customers and partners, optimises management processes, which positively affects its reputation. The results of the study indicate that a high level of self-management in the company contributes to effective decision-making, strengthens corporate culture, improves image and competitiveness. A logical-structural model for integrating self-management technologies into internal management processes of IT companies is proposed.

Keywords: management, competitiveness, digital transformation, innovation, intellectual capital, management processes, information technology

*Corresponding author

Олена Пригодюк

Кандидат економічних наук, доцент
Черкаський державний технологічний університет
18006, бульв. Шевченка, 460, м. Черкаси, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-4706-391X>

Самоменеджмент у системі розвитку ІТ-підприємств України: якість прийняття рішень та іміджу

Анотація. У статті досліджується роль самоменеджменту в системі розвитку ІТ-підприємств України, його вплив на якість прийняття управлінських рішень та формування корпоративного іміджу. Визначено, що ефективний самоменеджмент сприяє підвищенню продуктивності праці, стратегічному плануванню, розвитку компетенцій персоналу та оптимізації внутрішніх управлінських процесів. Розглянуто світові рейтинги ІТ-галузі, що оцінюють рівень інформаційного та інтелектуального прогресу країн. Аналіз позицій України в цих рейтингах дозволяє оцінити ефективність самоменеджменту в ІТ-секторі та визначити напрями вдосконалення управлінських практик. Методологія дослідження базується на поєднанні теоретичного аналізу наукових підходів до самоменеджменту, порівняльного аналізу міжнародних рейтингів цифрової економіки та емпіричного дослідження успішності українських ІТ-компаній. У статті розглянуто значення самоменеджменту як ключового інструменту розвитку фахівця та підвищення конкурентоспроможності ІТ-підприємств. Самоменеджмент визначено як сучасну управлінську технологію, що сприяє цільовому нарощенню інтелектуального та фізичного капіталу в умовах швидких змін інформаційного простору та невизначеності ринкового середовища. Встановлено, що ставлення до самоменеджменту є індикатором зрілості керівництва компанії та чинником формування її корпоративного іміджу. Запропоновано логіко-структурну модель процедур покращення іміджу ІТ-компаній на основі системного впровадження технологій самоменеджменту. Визначено ключові управлінські процедури, які впливають на ефективність роботи персоналу та сприйняття компанії зовнішніми стейкхолдерами. Обґрунтовано, що послідовна реалізація заходів із самоменеджменту забезпечує стратегічні переваги компанії, підвищення довіри клієнтів та партнерів, оптимізацію управлінських процесів, що позитивно впливає на її репутацію. Результати дослідження свідчать, що високий рівень самоменеджменту в компанії сприяє ефективному прийняттю рішень, зміцненню корпоративної культури, покращенню іміджу та конкурентоспроможності. Запропоновано логіко-структурну модель інтеграції технологій самоменеджменту у внутрішні управлінські процеси ІТ-компаній.

Ключові слова: менеджмент, конкурентоспроможність, цифрова трансформація, інновації, інтелектуальний капітал, управлінські процеси, інформаційні технології

Вступ

Україна має розвинений інтелектуальний капітал, що формує успішність та перспективність розвитку бізнесу в самих різних галузях та сферах людської діяльності. У цьому контексті національна ІТ-сфера є лідером у прогресивних зрушеннях, активно розширює свій потенціал у вигляді конкурентоспроможних працюючих підприємств та працівників, що забезпечують рух галузі до нових звершень, проривних інновацій, новітніх трендів та постійних змін.

ІТ-підприємства усього світу сьогодні знаходяться в зоні підвищеної уваги з боку державних установ, мас-медіа, наукових та освітніх закладів, топ-менеджменту інших галузей. Це реальний стан лідерської позиції галузі в системі отримання прибутків, обсягів інвестування, комерціалізації інноваційних проектів, залучення працівників, якості умов праці, рівня заробітної плати, вимог до освіти та якості прийняття рішень, інноваторства у веденні підприємницької діяльності.

ІТ-сектор є одним із найдинамічніших сегментів глобальної економіки, що визначає його провідну роль у забезпеченні інноваційних рішень для бізнесу, урядів і суспільства. Проте ефективність діяльності ІТ-підприємств залежить не лише від технологій, а й від внутрішнього управління. Самоменеджмент виступає ключовим інструментом підвищення продуктивності, якості прийняття рішень і формування позитивного іміджу компанії.

Рейтинги ІТ-галузі визнані найбільш актуальними та професійно-орієнтованими з позиції врахування впливу інформаційного та інтелектуального прогресу (Фінагіна & Буряк, 2023). У контексті дослідження самоменеджменту в розвитку ІТ-підприємств України важливо враховувати міжнародні індекси, що відображають рівень інформаційного та інтелектуального прогресу країни. До найбільш актуальних та професійно-орієнтованих індексів належать: індекс мережевої готовності (Networked Readiness Index, NRI), що оцінює здатність країн використовувати можливості інформаційно-комунікаційних технологій для розвитку економіки та суспільства; глобальний індекс зв'язку (Global Connectivity Index, GCI), що аналізує рівень підключення та використання цифрових технологій у різних країнах; індекс інклюзивного Інтернету (Inclusive Internet Index, 3I-index), що оцінює доступність, доступ, актуальність і готовність до використання Інтернету в різних країнах; глобальний індекс кібербезпеки (Global Cybersecurity Index, GCI), що оцінює зобов'язання країн щодо кібербезпеки на глобальному рівні; національний індекс кібербезпеки (National Cyber Security Index, NCSI), що відображає готовність країн запобігати кіберзагрозам та управляти кіберінцидентами; глобальний індекс інновацій (Global Innovation Index, GII), що вимірює інноваційний потенціал країн, включаючи аспекти, пов'язані з ІТ-сектором; глобальний індекс знань (Global Knowledge Index, GKI), що оцінює рівень знань та освіти, які є критичними для розвитку інформаційного суспільства. Аналіз позицій України в цих індексах дозволяє оцінити ефективність самоменеджменту в ІТ-секторі та визначити напрями для покращення якості прийняття рішень і формування позитивного іміджу українських ІТ-підприємств. Такі оцінки зовнішнього середовища формують іміджеві характеристики ІТ-підприємств, галузі в цілому (Хаустова *et al.*, 2022а; ICT Development Index, 2024).

Інформаційні технології займають провідне місце у глобальній економіці, сприяючи трансформації традиційних моделей бізнесу. В умовах цифрової революції конкурентоспроможність ІТ-підприємств визначається не лише технологічною інноваційністю, а й ефективністю внутрішніх управлінських процесів, серед яких важливу роль відіграє самоменеджмент.

Самоменеджмент – це комплексна система управління часом, ресурсами, цілями та пріоритетами, яка дозволяє організаціям адаптуватися до викликів і забезпечувати сталість розвитку. Ця концепція стає фундаментом для підвищення якості прийняття рішень і побудови позитивного іміджу підприємства.

Якість прийняття рішень є критичним чинником успіху в управлінні ІТ-підприємством, особливо в умовах високої конкуренції та динамічних ринків. Цей аспект визначає, наскільки ефективно підприємство адаптується до змін, реагує на ризики і використовує можливості для зростання.

Питаннями дослідження та поширення ідей займалися провідні науковці та фахівці системи національного топ-менеджменту у сфері вивчення питання самоменеджменту, його впливу на розвиток ІТ-підприємств України та якість прийняття рішень. Так О. Світовий (2021) досліджує основи самоменеджменту та його роль у професійному розвитку керівників. Автор підкреслює важливість самоменеджменту для підвищення ефективності управлінських рішень та формування позитивного іміджу підприємства. В. Білик та ін. (2024) аналізують вплив самоменеджменту на стійкість та ефективність організацій в українському бізнесовому просторі під час військових дій. Дослідження вказує

на необхідність інтеграції практик самоменеджменту у стратегії управління для подолання кризових ситуацій. Г. Павловські (2023) розглядає методи оцінки управлінських рішень в сучасних умовах. Автор акцентує увагу на систематичному аналізі діяльності підприємства для покращення якісних та кількісних показників. К. Москаленко (2023) розглядає самоменеджмент у кризових умовах війни та пандемії як важливий елемент управління кризовими процесами. С. Бреус та В. Пригарський (2024) дослідили методи та прийоми прийняття ефективних управлінських рішень та управління ними. Вони акцентують увагу на різноаспектності та різноваріантності управлінських рішень, їх видозміні та трансформації у процесі еволюції й можливості їх практичного використання.

Дослідження іміджу ІТ-підприємств привертає увагу багатьох науковців, які аналізують різні аспекти цього питання. Зокрема, В. Хабалевський та Г. Коптева (2023) розглядають компоненти ІТ-іміджу країни, такі як людський потенціал, розвиток ІТ-інфраструктури та електронного врядування. О. Гарафонова та ін. (2024) досліджують актуальні аспекти створення та підтримки позитивного іміджу ІТ-компаній, акцентуючи увагу на використанні новітніх технологій у комунікації зі стейкхолдерами. Г. Кошельок та О. Павлова (2024) у своїй праці розглядають значення міжнародного іміджу України як технологічно розвиненої держави для сталого розвитку ІТ-компаній в умовах глобальної конкуренції. Отже, науковці досліджують різні аспекти іміджу ІТ-підприємств, включаючи міжнародне сприйняття, комунікаційні стратегії та вплив на розвиток галузі.

В умовах динамічного розвитку цифрових технологій підвищення конкурентоспроможності та адаптації до змін стають ключовими викликами для українських ІТ-компаній. Самоменеджмент як система особистісного управління відіграє визначальну роль у цих процесах, оскільки сприяє підвищенню продуктивності праці, покращенню навичок стратегічного планування та формуванню ефективної комунікації в межах компанії.

Метою статті є з'ясування ролі самоменеджменту в системі розвитку ІТ-підприємств України, визначення його впливу на якість прийняття управлінських рішень, а також на формування корпоративного іміджу.

Матеріали та методи

Для досягнення поставленої мети було використано комплексний підхід, що поєднує низку теоретичних та емпіричних методів дослідження. Отримані результати свідчать про суттєву кореляцію між рівнем особистісного управління працівників і загальною продуктивністю компанії. Зазначене потребує впровадження сучасних освітніх програм, спрямованих на розвиток особистісних і професійних навичок управлінців та ІТ-фахівців.

Результати та обговорення

Обрана тематика дослідження є багатогранною та актуальною, охоплює ключові аспекти сучасного управління в умовах цифрової трансформації економіки. ІТ-галузь відіграє провідну роль у глобальній економіці, адже забезпечує інноваційні рішення, які стають основою для конкурентних переваг у різних сферах. Успіх ІТ-підприємств залежить не лише від технологій, але й від ефективності управлінських процесів, до яких належать прийняття рішень, управління ресурсами та формування позитивного іміджу. Розвиток самоменеджменту в українських ІТ-компаніях пропонуємо розглядати як один із ключових чинників підвищення їхньої конкурентоспроможності.

Світовий ринок ІТ-продуктів та ІТ-послуг стрімко зростає, нарощує свій потенціал і розширює сфери впливу, що є результатом дії інформаційного та інтелектуального прогресу.

Станом на 2024 рік, світовий ринок ІТ-продуктів та послуг демонструє значне зростання, зокрема завдяки інвестиціям у штучний інтелект. За прогнозами дослідницької

компанії Gartner, глобальні витрати на ІТ у 2024 р. зростуть на 7,5 % і досягнуть 5,26 трлн дол. Особливо помітне зростання очікується у сегменті систем дата-центрів, де витрати збільшаться на 24,1 % до 293,09 млрд дол., що обумовлено високими обчислювальними потребами генеративного штучного інтелекту. Витрати на програмне забезпечення також зростуть на 12,6 %, досягнувши майже 1,1 трлн дол. (Buchanan, 2024).

Щодо українського ІТ-експорту, у жовтні 2024 р. його обсяг становив 532 млн дол., що на 2,5% більше, ніж у вересні. Найвищий показник цього року було зафіксовано у березні – 565 млн дол., а найнижчий – у серпні (507 млн дол.). Сукупний експортний виторг від ІТ-послуг з початку року становив 5,310 млрд дол., що трохи менше, ніж за аналогічний період минулого року (5,552 млрд дол.). Основними партнерами України залишаються США, Велика Британія, Мальта, Кіпр та Ізраїль (Ковальова, 2024).

У першому півріччі 2024 р. експорт ІТ-послуг з України становив майже 3,2 млрд дол., що на 5,3 % менше, ніж за аналогічний період 2023 р. У червні обсяг ІТ-експорту зменшився на 8,6 % і становив 512 млн дол., що на 48 млн дол. менше, ніж у травні. Третій квартал 2024 р. став найгіршим для експорту ІТ-послуг, принісши 1,6 млрд дол., що на 4,6 % менше проти аналогічного періоду 2023 р. У вересні обсяг ІТ-експорту збільшився на 2,4 % і становив 519 млн дол. Загалом, за 9 місяців 2024 р. сукупний експортний виторг ІТ-послуг становив 4,8 млрд дол., що на 4,9 % менше, ніж за аналогічний період 2023 р. (Мінфін, 2024).

ІТ-сектор є одним із найдинамічніших сегментів економіки. У 2023 р. обсяг ринку інформаційних технологій в Україні зріс на 7 %, що свідчить про його стійкість навіть у складних економічних умовах. Глобальні тенденції вказують на збільшення частки ІТ-індустрії у ВВП провідних країн. Це підкреслює необхідність наукового дослідження управлінських підходів, які можуть забезпечити довгострокову конкурентоспроможність.

Зростання кількості стартапів, експансія великих гравців і прискорення темпів технологічного прогресу створюють умови для високої конкуренції. У таких умовах лише ті підприємства, які забезпечують ефективний самоменеджмент і прийняття якісних рішень, можуть досягти успіху.

Україна має свої особливості, пріоритети та проблеми в розвитку ІТ-галузі (Тутов & Бутенко, 2024). Перевагами українських ІТ-підприємств слід визнавати передусім такі:

- якісна та високопрофесійна робоча сила;
- спрямованість на безперервне навчання та залучення технологій самоменеджменту;
- високий рівень професіоналізму та конкурентоспроможності ІТ-фахівців;
- конкурентоспроможні витрати на розробку ІТ-продукту;
- стійкість та адаптивність до кризових умов;
- розвинена інфраструктура та кадровий потенціал;
- інноваційність і гнучкість у прийнятті рішень;
- державна підтримка та стимулювання ІТ-галузі.

Якостями інтелектуального капіталу особистості визнано такі характеристики людини-фахівця:

креативність у саморозвитку та колективній співпраці, прийнятті рішень та відповідальності;

уміння мотивувати себе та найближче оточення з метою вирішення поточних і стратегічних завдань;

накопичення знань у вигляді збільшення компетенцій різної спеціалізації (від соціально-орієнтованих до суто професійних);

оволодіння технічними засобами покращення праці та побуту;

формування соціокультурного осередку (особистого та свого колективу) з елементами підвищення ціннісної орієнтації (екологічного, культурного, туристично-відпочинкового, містобудівного характеру);

моделювання станів майбутнього на основі накопичення аналітичних та прогностичних знань і позиціонування себе в такому просторі як фахівця, відповідального містянина, члена професійного колективу;

вміння змінювати себе та своє оточення в звичайних та мінливих умовах;

формування особистої та колективної зон безпеки на основі врахування змін зовнішнього та внутрішнього середовища;

забезпечення себе, свого колективу актуальною, своєчасною та релевантною інформацією.

Такі характеристики формують ідеалізований образ людини, але вони в кожному своєму прояві забезпечують бачення менеджменту щодо бажаних оцінок фахівців, комплексного відображення змін у потоці заходів самоменеджменту. Такі дії та заходи можуть бути сплановані самостійно або під керівництвом фахівців, мати одноразовий або системний характер, бути оціненими або просто врахованими в індикації результатів праці. Кожна з характеристик буде наближувати людину до ідеалізованого стану лідера-фахівця, покращувати особисті стани іміджу, активно впливати на імідж компанії (Хаустова, 2022б).

В умовах воєнного стану український ІТ-сектор зазнає значних викликів, що вимагають від фахівців не лише технічної компетентності, а й особливих особистісних та професійних якостей. Для українських ІТ-компаній особливого значення в сучасних умовах мілітарного стану в країні набувають такі якості фахівців (Коновалова, 2024):

здатність працювати в умовах невизначеності та швидких змін;

готовність оперативно перебудовувати робочі процеси у випадку форс-мажорних обставин;

навички кризового управління та прийняття рішень у нестабільному середовищі;

самоорганізація та ефективний самоменеджмент в умовах розподіленої роботи або релокації;

дотримання дедлайнів і зобов'язань перед клієнтами та компанією навіть у складних обставинах;

обізнаність у питаннях інформаційної безпеки (захист даних, конфіденційність, протидія кіберзагрозам);

дотримання політики безпеки компанії та загальних норм цифрової гігієни;

здатність швидко переходити між завданнями та адаптуватися до нових технологій;

взаємодія з колегами в умовах віддаленої або гібридної роботи;

готовність до підтримки соціальних та волонтерських ініціатив компанії (донати, проекти для армії, підтримка біженців);

протидія інформаційним атакам і маніпуляціям;

генерація нових ідей для розвитку компанії та підтримки України в умовах війни;

розробка технологічних рішень для безпеки, комунікації, волонтерських ініціатив (наприклад, застосунки для допомоги військовим та цивільним);

вміння контролювати свої емоції та підтримувати командний дух;

психологічна стійкість, що допомагає уникати професійного вигорання.

Українські ІТ-фахівці в умовах воєнного стану не лише підтримують економіку країни, а й активно беруть участь у кіберфронті, волонтерстві та технологічних ініціативах для армії. Високий рівень адаптивності, відповідальності, командної роботи та професійної майстерності робить їх одними з найцінніших кадрів на міжнародному ринку праці.

Кожна з означених характеристик не просто постає визнанням якості людини-фахівця, а ще й формує розуміння важливості, пріоритетності такої управлінської діяльності, як самоменеджмент. Роль і значення самоменеджменту не варто недооцінювати в умовах інформаційного прогресу, його стрімкого, фактично неконтрольованого руху до нових форм організації відтворення життєдіяльності людства. Самоменеджмент – це актуалізована, сучасна управлінська технологія саморозвитку людини на умовах цільового руху до поставлених стратегічних і тактичних завдань, процес нарощення інтелектуального та фізичного капіталу в умовах невизначеності зовнішнього ринкового середовища, змін умов ведення господарської діяльності, обмеження соціальної відповідальності державних і комерційних установ (Москаленко, 2023).

Ставлення до самоменеджменту як технології розвитку фахівця підкреслює зрілість керівництва компанії, розкриває ставлення до людини з позиції її ціннісного визнання в соціумі. Внутрішній та зовнішній імідж компаній напряму залежить від такого ставлення, позиціонування (Білик та ін., 2024).

Рекомендуємо розглядати та впроваджувати наступну логіко-структурну послідовність процедур покращення іміджу ІТ-компаній на основі системного, планового бачення та впровадження технологій самоменеджменту (таблиця 1).

Таблиця 1. Логіко-структурна послідовність процедур покращення іміджу ІТ-компаній на основі системного впровадження технологій самоменеджменту

Управлінська процедура	Вплив на стан особистості	Вплив на стан компанії
Діагностування та цільова оцінка об'єктивної реальності	Підвищення самосвідомості, вміння аналізувати свої сильні та слабкі сторони	Визначення актуальних проблем у корпоративній культурі та іміджі компанії
Обрання технології змін	Формування нових підходів до управління власним часом та ресурсами	Обрання підходів для оптимізації робочих процесів і підвищення прозорості
Моделювання конструкції змін	Залучення співробітників до креативного процесу, розвитку навичок співпраці	Вироблення унікальних рішень для покращення іміджу
Проектування заходів та визначення базових технологій	Включення навичок самоменеджменту до щоденної практики (наприклад, 5S-методика, таймблокінг)	Створення дорожньої карти трансформації іміджу компанії
Оцінка змін та бажаних станів	Усвідомлення прогресу, підвищення мотивації через фіксацію досягнень	Вимірювання ефективності змін через KPI, аналіз відгуків клієнтів та співробітників
Планування, нормування витрат часу	Навчання раціонально розподіляти час для досягнення особистих і командних цілей	Оптимізація ресурсів компанії, підвищення ефективності роботи, уникнення перевантаження команди
Результативність процесу	Відчуття контролю над особистими досягненнями і професійним зростанням, формування позитивного мислення та лояльності до компанії	Зміцнення іміджу компанії як організації, що підтримує професійний розвиток співробітників, залучення клієнтів і партнерів

Джерело: розроблено та систематизовано автором

Формування системного ставлення до м'якого регулювання розвитку самоменеджменту персоналу сформує платформу для отримання таких результатів: просування до лідерських позицій на ринку; нарощення прибутковості проектів; збільшення довіри від клієнтів; покращення якості інформаційного та комунікаційного забезпечення на основі відносин довіри, залучення освітніх програм і проектів у процедурах самоменеджменту (Шевчук, 2015).

Отже, досвід і приклади європейських країн є визнаними, вони є активно адаптованими, успішними у формуванні та реалізації стратегічних планів, змінах пріоритетів та обґрунтуванні принципів розвитку бізнесових, державних, освітніх систем різного рівня (корпоративних, державних, змішаних форм організації). Такий досвід у його системному залученні, поширенні на новітні стандарти освітніх проєктів забезпечить вирішення групи цільових завдань за напрямками: активізації реформування освіти та соціальної сфери; оновлення стандартів розвитку ділового середовища; якості іміджевого забезпечення та просування проєктів; вирішення проблем зайнятості та самозайнятості населення; нарощення потенціалу ІТ-сфери; формування новітніх стандартів інформаційної та управлінської культури за найкращими стандартами соціальної відповідальності (Фінагіна та ін., 2022).

Кожен із таких заходів, що буде запланованим і послідовно реалізованим, впровадить на практиці функції менеджменту та покращить якість прийняття рішень на усіх рівнях керівництва (рисунок 1).

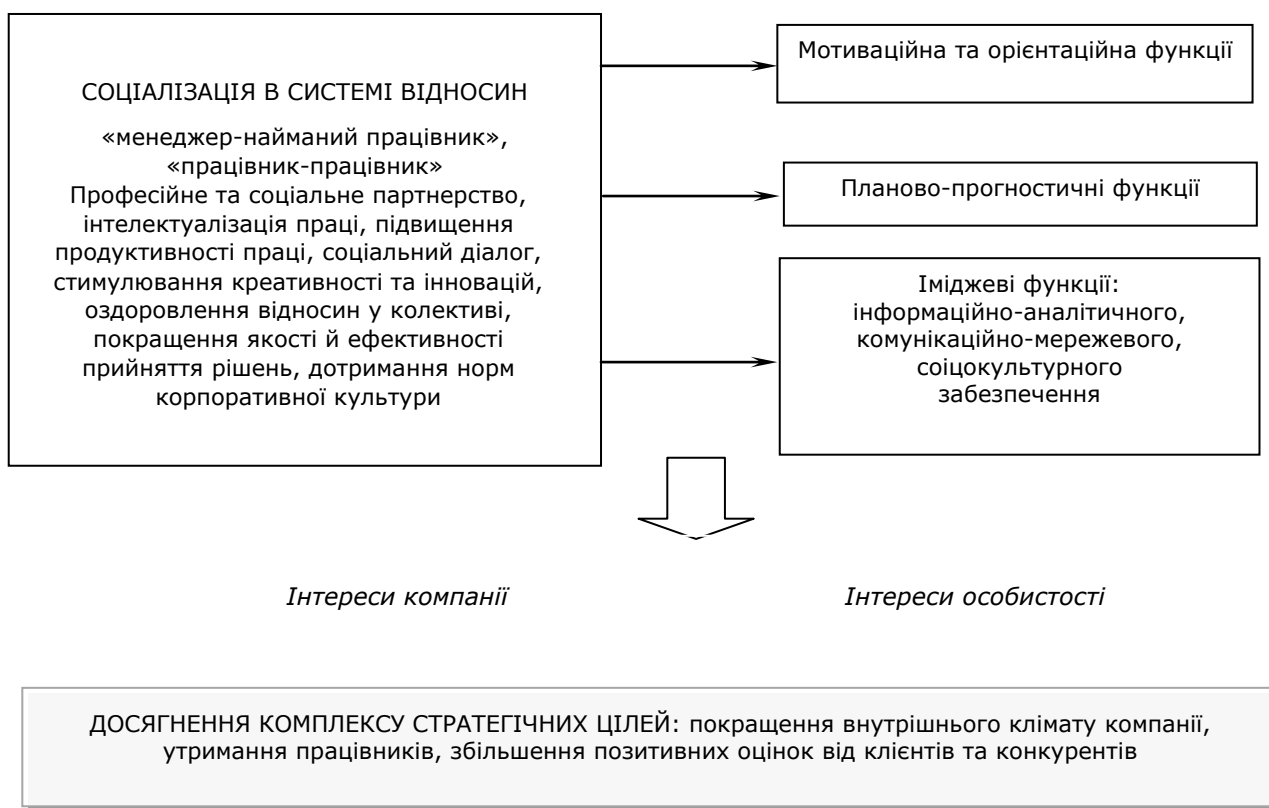

Рисунок 1. Досягнення стратегічних цілей компанії на основі розвитку особистих якостей працівників

Джерело: розроблено та систематизовано автором

Імідж ІТ-підприємства є інтегрованим результатом сприйняття його діяльності клієнтами, партнерами, співробітниками та суспільством. Він виступає ключовим нематеріальним активом, який суттєво впливає на конкурентоспроможність компанії. У цьому контексті якість прийняття рішень та ефективний самоменеджмент відіграють центральну роль у формуванні довіри, лояльності та репутації компанії. Нижче наведено деталізований аналіз цього аспекту (Терещук, 2024) (рисунок 2).

Рисунок 2. Пріоритетні фактори формування іміджу ІТ-підприємств у контексті самоменеджменту

Джерело: розроблено автором

Формування іміджу ІТ-підприємства тісно пов'язане з якістю прийняття рішень, які відображаються у продуктах, комунікаціях, роботі з клієнтами та суспільстві. Самоменеджмент виступає базовим інструментом для підвищення якості рішень і забезпечення їх прозорості, що є фундаментом позитивної репутації (Шевченко та ін., 2023).

ІТ-компанії, які активно працюють над удосконаленням внутрішніх процесів та підтримкою етичних стандартів, забезпечують собі не лише конкурентні переваги, а й довготривалу лояльність своїх клієнтів та партнерів.

Висновки

У перспективі потенційним джерелом розширення знань національних шкіл менеджменту постають такі питання: вивчення і впровадження світового досвіду та організації процесу самоменеджменту працівників ІТ-сфери України як актуалізованого інструментарію подальшого удосконалення прийняття рішень на усіх рівнях керівництва; покращення та спрощення комунікаційного забезпечення в тісній співпраці з європейським бізнесом, що потребує наявності позитивного іміджу та його постійних змін відповідно до викликів світового масштабу. Така мета стоїть перед великою кількістю підприємств, особливо в зоні малого та середнього бізнесу.

Розглянуто значення самоменеджменту як ключового інструменту розвитку фахівця та підвищення конкурентоспроможності ІТ-підприємств. Самоменеджмент визначено як сучасну управлінську технологію, що сприяє цільовому нарощенню інтелектуального та фізичного капіталу в умовах швидких змін інформаційного простору та невизначеності ринкового середовища. Встановлено, що ставлення до самоменеджменту є індикатором зрілості керівництва компанії та чинником формування її корпоративного іміджу. Ефективний самоменеджмент сприяє підвищенню продуктивності праці, стратегічному

плануванню, розвитку компетенцій персоналу та оптимізації внутрішніх управлінських процесів.

Встановлено, що роль і значущість самоменеджменту в системі розвитку ІТ-підприємств з кожним роком тільки збільшується, і така постановка питань актуальна не лише для українського бізнес-середовища. З'ясовано, що в умовах воєнного стану український ІТ-сектор зазнає значних викликів, що вимагають від фахівців не лише технічної компетентності, а й особливих особистісних та професійних якостей, вироблення і корегування яких доцільно забезпечувати засобами і методами системи самоменеджменту на підприємстві. Розроблено логіко-структурну послідовність процедур покращення іміджу ІТ-компаній на основі системного, планового бачення та впровадження технологій самоменеджменту.

Отже, розвиток самоменеджменту в українських ІТ-компаніях пропонується розглядати як один із ключових факторів підвищення їхньої конкурентоспроможності, що потребує впровадження сучасних освітніх програм, спрямованих на розвиток особистісних і професійних навичок управлінців та ІТ-фахівців. Оцінка успішності таких стратегічних і тактичних заходів постає перспективою в покращенні інструментів і технологій впливу на якість прийняття рішень та формування корпоративного іміджу, що є вимогою позитивних оцінок ведення діяльності.

Подяки

Немає

Конфлікт інтересів

Немає

Список використаних джерел

- [1] Білик, В., Шпильова, В., & Ангельська, В. (2024). Впровадження практик самоменеджменту для покращення корпоративної культури. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 334(5), 26-32.
- [2] Бреус, С., & Пригарський, В. (2024). Ефективні управлінські рішення: методи та прийоми, *Економіка та суспільство*, 67.
- [3] Гарафонова, О., Костецький, М., & Кузів, Р. (2024). Особливості формування іміджу ІТ-компанії в сучасних реаліях. *Modeling the development of the economic systems*, 2, 14-19. doi: [10.31891/mdes/2024-12-2](https://doi.org/10.31891/mdes/2024-12-2)
- [4] Ковальова, А. (2024). *Обсяг експорту ІТ-послуг з України за жовтень 2024 року зріс на 2,5% та склав \$532 млн.* Взято з <https://ain.ua/2024/11/29/it-poslug-z-ukrayini-za-zovten-2024/> (дата звернення 28.01.2025).
- [5] Коломієць, Г., & Дідорчук, І. (2015). Рейтинги країн за рівнем ІТ-сфери як індикатори розвитку актуальних форм суспільного багатства. *Бізнес Інформ*, 11, 8-15. Взято з https://www.business-inform.net/exi-port_pdf/business-inform-2015-11_0-pages-8_15.pdf
- [6] Коновалова, Х.. (2024). *Українська ІТ-Індустрія: перезавантаження в умовах війни.* Взято з <https://itukraine.org.ua/ukrayinska-it-industriya-perezavantazhennya-v-umovah-vijni/> (дата звернення 30.01.2025).
- [7] Кошельок, Г., & Павлова, О. (2024). Фактори впливу на сталий розвиток ІТ-підприємств. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*, 9(322), 93-99. (ISSN 2409-9260).
- [8] Кравченко, М., & Голук, В. (2022). Прийняття управлінських рішень: сутність та сучасні тенденції розвитку. *Економіка та суспільство*, 40.
- [9] МінФін. (2024). *На 5% менше ніж минулоріч: яким був експорт ІТ-послуг у першому півріччі 2024.* Взято з <https://minfin.com.ua/ua/2024/08/01/132280662/> (дата звернення 28.01.2025)

- [10] *Місце під сонцем. Чи може українська ІТ-галузь витримати конкуренцію з іншими країнами світу під час війни.* (б.д.). Взято з <https://delo.ua/telecom/misce-pid-soncem-ci-moze-ukrayinska-it-galuz-vitrimati-konkurenciyu-z-insimi-krayinami-svitu-pid-cas-viini-430490/> (дата звернення 30.01.2025).
- [11] Москаленко, К. (2023). Самоменеджмент у кризових умовах. *Scientific Collection "InterConf"*, 158, 39-45. Взято з <https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding/article/view/3830/3866>
- [12] Павловські, Г. (2023). Оцінка якості управлінських рішень на підприємстві. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: Економічні науки*, 11. doi: 10.25313/2520-2294-2023-11-9337
- [13] Світовий, О. (2021). Самоменеджмент як ефективний інструмент кар'єрного зростання управлінця. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки*, 2-2(104), 54-60. doi: 10.37734/2409-6873-2021-2-2-8
- [14] Ставицька, А. (2017). Оцінка позиціонування країн на світовому ринку інформаційних технологій: статистичні виміри індексного аналізу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*, 12(2), 126-130. Взято з http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/12_2_2017ua/28.pdf
- [15] Терещук, А. (2024). Імідж цифрової компанії через призму корпоративної соціальної відповідальності. Вивчення впливу корпоративної соціальної відповідальності на формування бренду ІТ-компаній. *Економіка та суспільство*, 65. doi: 10.32782/2524-0072/2024-65-21
- [16] Тутов, Д., & Бутенко, Т. (2024). Вплив ІТ-індустрії на розвиток сучасних підприємств. В *Інформаційні технології у сучасному світі, Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених* (22 квітня 2024 р.), (с. 222-224), Державний біотехнологічний університет. Харків.
- [17] Фінагіна, О., & Буряк, Є. (2023). Розвиток системи знань українського менеджменту в умовах інформаційно-інтелектуального прогресу. У *Сучасні теорія і практика менеджменту та бізнес-адміністрування, Збірник тез доповідей VII Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Черкаси, 20 квітня 2023 р.). Черкаси: Черкаський державний технологічний університет. Видавець Пономаренко Р.В.
- [18] Фінагіна, О., Бітюк, І., Матвієнко, О., & Гудима, Д. (2022). Принципи розвитку українського освітнього простору в умовах інформаційної економіки: креативні підходи та європейський досвід. У *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки* (Вип. 65, с. 16-24).
- [19] Хабалевський, В., & Коптева, Г. (2023). Аналіз ІТ-іміджу України в світі. У *Теоретичні та практичні дослідження молодих вчених, Збірник тез доповідей 17-ї Міжнародної науково-практичної конференції магістрантів та аспірантів* (28-30 листопада 2023 р.), (с. 282-283), Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" [та ін.]. Харків.
- [20] Хаустова, В., Решетняк, О., & Хаустов, М. (2022а). Перспективні напрямки розвитку ІТ-сфери у світі. *Проблеми економіки*, 1, 3-19.
- [21] Хаустова, В., Решетняк, О., Хаустов, М., & Зінченко, В. (2022б). Аналіз розвитку ІКТ-сфери в Україні за міжнародними індексами та рейтингами. *Бізнес Інформ*, 5, 40-56. doi: 10.32983/2222-4459-2022-5-40-56
- [22] Шевченко, М., Дудник, С., & Москвіченко, І. (2023). Управлінські рішення в менеджменті підприємства: проблеми стійкості, виклики цифровізації. *Інвестиції: практика та досвід*, 15, 75-80.
- [23] Шевчук, І. (2015). Сучасний стан забезпеченості підприємств України інформаційно-комунікаційними технологіями: регіональний зріз. *The Genesis of Genius: Scientific and educational periodical journal*, 5(2), 78-82.
- [24] Buchanan, N. (2024). *Data Center, Software Spending Jumps as Companies Invest in AI*. Retrieved from <https://www.investopedia.com/data-center-software-spending-ai-8678734> (дата звернення 30.01.2025)
- [25] *ICT Development Index* (2024). Retrieved from <https://www.itu.int/itu-d/reports/statistics/idi2024/> (дата звернення 29.01.2025)

References

- [1] *A place in the sun. Can the Ukrainian IT industry withstand competition with other countries of the world during a war?* (n.d.). Retrieved from <https://delo.ua/telecom/misce-pid-soncem-ci-moze-ukrayinska-it-galuz-vitrimati-konkurenciyu-z-insimi-krayinami-svitu-pid-cas-viini-430490/>
- [2] Bilyk, V., Shpylova, V., & Anhelska, V. (2024). Introduction of self-management practices to improve corporate culture. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 334(5), 26-32.
- [3] Breus, S., & Pryharskyi, V. (2024). Effective management solutions: Methods and techniques, *Economy and Society*, 67.
- [4] Buchanan, N. (2024). *Data center, software spending jumps as companies invest in AI*. Retrieved from <https://www.investopedia.com/data-center-software-spending-ai-8678734>
- [5] Finahina, O., & Buriak, Ye. (2023). Development of the Ukrainian management knowledge system in the conditions of information and intellectual progress. In *Modern theory and practice of management and business administration, Collection of abstracts of the VII All-Ukrainian scientific and practical conference* (Cherkasy, April 20, 2023). Cherkasy: Cherkasy State Technological University. Publisher Ponomarenko R.V.
- [6] Finahina, O., Bitiuk, I., Matviienko, O., & Hudyma, D. (2022). Principles of the development of Ukrainian educational space in the conditions of information economy: Creative approaches and European experience. In *Proceedings of scientific works of Cherkasy State Technological University. Series: Economic Sciences* (Issue 65, pp. 16-24).
- [7] Harafonova, O., Kostetskyi, M., & Kuziv, R. (2024). Peculiarities of IT company image formation in modern realities. *Modeling the development of the economic systems*, 2, 14-19. doi: 10.31891/mdes/2024-12-2
- [8] *ICT Development Index* (2024). Retrieved from <https://www.itu.int/itu-d/reports/statistics/idi2024/>
- [9] Khabalevskyi, V., & Koptieva, H. (2023). Analysis of Ukraine's IT image in the world. In *Theoretical and practical research of young scientists, Collection of abstracts of the 17th International scientific and practical conference of undergraduate and postgraduate students* (November 28-30, 2023), (pp. 282-283), National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" [etc.]. Kharkiv.
- [10] Khaustova, V., Reshetniak, O., & Khaustov, M. (2022a). Promising directions of development of the IT sphere in the world. *The Problems of Economy*, 1, 3-19.
- [11] Khaustova, V., Reshetniak, O., Khaustov, M., & Zinchenko, V. (2022b). Analysis of the development of the ICT sector in Ukraine according to international indices and ratings. *Business Inform*, 5, 40-56. doi: 10.32983/2222-4459-2022-5-40-56
- [12] Kolomiiets, H., & Didorchuk, I. (2015). Country rankings by the level of IT sector as indicators of the development of relevant forms of public wealth. *Business Inform*, 11, 8-15. Retrieved from https://www.business-inform.net/exi-port_pdf/business-inform-2015-11_0-pages-8_15.pdf
- [13] Konovalova, Kh. (2024). *Ukrainian IT industry: Rebooting in wartime*. Retrieved from <https://itukraine.org.ua/ukrayinska-it-industriya-perezavantazhennya-v-umovah-vijni/>
- [14] Koshelok, H., & Pavlova, O. (2024). Factors influencing the sustainable development of IT enterprises. *Scientific Bulletin of the Odessa National Economic University*, 9(322), 93-99. (ISSN 2409-9260).
- [15] Kovalova, A. (2024). *The volume of exports of IT services from Ukraine in October 2024 increased by 2.5% and amounted to \$532 million*. Retrieved from <https://ain.ua/2024/11/29/it-poslug-z-ukrayini-zazovten-2024/>
- [16] Kravchenko, M., & Holiuk, V. (2022). Management decision-making: Essence and current development trends. *Economy and Society*, 40.
- [17] Ministry of Finance. (2024). *5% less than last year: what was the export of IT services in the first half of 2024*. Retrieved from <https://minfin.com.ua/ua/2024/08/01/132280662/>
- [18] Moskalenko, K. (2023). Self-management in crisis conditions. *Scientific Collection "InterConf"*, 158, 39-45. Retrieved from <https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding/article/view/3830/3866>
- [19] Pavlovski, H. (2023). Assessment of the quality of management decisions at the enterprise. *International Scientific Journal "Internauka". Series: Economic Sciences*, 11. doi: 10.25313/2520-2294-2023-11-9337

- [20] Shevchenko, M., Dudnyk, S., & Moskvichenko, I. (2023). Management decisions in enterprise management: Sustainability issues, digitalization challenges. *Investments: Practice and Experience*, 15, 75-80.
- [21] Shevchuk, I. (2015). Current state of provision of Ukrainian enterprises with information and communication technologies: Regional overview. *The Genesis of Genius: Scientific and educational periodical journal*, 5(2), 78-82.
- [22] Stavyska, A. (2017). Assessment of the positioning of countries in the global information technology market: Statistical measurements of index analysis. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: International Economic Relations and World Economy*, 12(2), 126-130. Retrieved from http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/12_2_2017ua/28.pdf
- [23] Svitovyi, O. (2021). Self-management as an effective tool for a manager's career growth. *Scientific Bulletin of the Poltava University of Economics and Trade. Series: Economic Sciences*, 2-2(104), 54-60. doi: 10.37734/2409-6873-2021-2-2-8
- [24] Tereshchuk, A. (2024). The image of a digital company through the prism of corporate social responsibility. Study of the impact of corporate social responsibility on the formation of the brand of IT companies. *Economy and Society*, 65. doi: 10.32782/2524-0072/2024-65-21
- [25] Tutov, D., & Butenko, T. (2024). The influence of the IT industry on the development of modern enterprises. In *Information technologies in the modern world, Proceedings of the International scientific and practical conference of higher education applicants and young scientists* (April 22, 2024), (pp. 222-224), State Biotechnological University. Kharkiv.